

FIRENZE

GALLERIA DELL' ACCADEMIA

In dit gebouwencomplex zijn enkele van de voornaamste culturele instellingen van de stad ondergebracht: de Academie van Schone Kunsten, het Conservatorium en het zgn. "Opificio delle Pietre dure", waar de bewerking en restauratie van alle vormen van hardsteen wordt aangeleerd en beoefend. In de onmiddellijke omgeving liggen ook enkele belangrijke aulae van de universiteit, zodat je hier op normale dagen niet enkel Japanse, Amerikaanse en andere toeristen tegenkomt! Want die zijn er ook, en meestal in zó'n aantallen dat je een bepaalde "aanschuiftijd" moet incalculeren. Want zoals je in Parijs de Eiffeltoren, in Rome de Sixtijnse kapel "moet" gezien hebben, zo moet je in Firenze de "echte" David aanschouwd hebben!

Toch is de sectie "beelden van Michelangelo" maar een relatief recent onderdeel van de collectie: pas in 1873 is de David van de piazza della Signoria (waar nu een copie staat) naar hier overgebracht, en de zgn. "slaven" maakten tot 1909 deel uit van een grot in een hoek van de Boboli-tuinen! Het beeld van de H. Mattheus is in 1831 opgesteld, nadat het meer dan 3 eeuwen letterlijk in de kelders van de kathedraal had gestaan! De kunsthistorici twijfelen er steeds sterker aan of de zgn. Pieta van Palestrina, hier in 1939 gearriveerd, wel door Michelangelo is gebeeldhouwd.

De **Galleria** was, vanaf het einde van de 18de E., bedoeld als "didactische verzameling" om de leerlingen van de aangrenzende Academie te leren hun eigen handen en ogen te oefenen. Vermits men er, met een vanzelfsprekend chauvinisme, vanuit ging dat je alleen door de studie van werken van de Florentijnse school goed kon leren tekenen, werden er ook alleen maar van dit soort schilderijen ondergebracht, en dan nog uitsluitend uit die tijd, waarin de eerste plaats van Firenze, artistiek dan toch, niet ter discussie stond: de 14de tot de 16de E. Uitbreidingen van andere musea tussen de 2 wereldoorlogen, zoals de Uffizi en het S. Marco-museum, hebben de collectie wat van haar pluimen doen verliezen. Toch zouden de gehaaste toeristen er goed aan doen om ook wat tijd uit te trekken voor wat je nóg kan zien in dit museum. Werk van bijv. Fra' Bartolomeo en Filippino Lippi in de grote zaal die je betreedt na de ticket-controle. De 15de - eeuwse schilderkunst in de zalen rechts van de zgn. "Slavengang" (met o.a. namen als Botticelli, Paolo Uccello, Gozzoli), 16de - eeuwse werken in de zijvleugels van de David-tribune (met bijv. een Venus en Amor van Pontormo), voorbeelden van Florentijnse meesters van vóór Giotto in de zalen waardoor je naar de uitgang stapt, een boeiend overzicht van het werk van Lorenzo Monaco (overgang 14de -15de E.) in de zalen op de 1ste

verdieping. Het zijn stuk voor stuk heel interessante collecties. En dan hebben we het nog niet gehad over de "gipsotheek", waarin de didactische bedoelingen wel heel duidelijk zijn.

Maar daar komen de meesten dus niet voor. De sculpturen van Michelangelo zijn de blikvangers. Zijn "**incompiuti**", onafgewerkte beelden, zijn een prachtige kennismaking met het scheppingsmoment van de beeldhouwer (en wat voor één!). Hij moest de vormen a.h.w. bevrijden uit de steenblok. Merk daarbij op dat Michelangelo eigenlijk niet het prototype is van de Renaissance-beeldhouwer (Donatello is dat veel meer): er leefde een gloed in hem, die soms tragische vormen aannam en van elke creatie een heroïsch gevecht met het materiaal maakte. Omwille, vaak, van een onvrede met het bereikte resultaat, omwille ook van het aanvaarden van steeds nieuwe - en telkens grootse! - projecten, is er bij hem heelwat onafgewerkt gebleven.

De 4 **slaven** bijv. voor het grafmonument van Julius II in Rome (ca 1530). De beelden zelf zijn niet afgewerkt (in het Louvre staan de 2 slaven die hij wel afwerkte), maar ook van het grootse project, waarvan ze deel moesten uitmaken, is niet veel gerealiseerd.

Ook het beeld van de **H. Mattheus** (ca 1505) is niet "af". Het is daarbij het enige beeld van een reeks van 12 (apostelen), besteld voor de kathedraal, waaraan hij begonnen is.

De **Pieta van Palestrina** zou een van de laatste werken van Michelangelo zijn. Maar de disproportie tussen benen en lijf, de vaststelling dat je dit beeld alleen maar in vooraanzicht kan bekijken, en de totale afwezigheid van geschreven bronnen doen daar steeds meer aan twijfelen.

De **David** (ca 1503) daarentegen is wél afgewerkt! De rust en de Apollinische jeugd die ervan uitgaat, de "contrapost-houding", de zelfbewuste blik en het probleemloze naakt maken er een echt renaissancewerk van. Overigens is de keuze van het onderwerp op zich al renaissancistisch: het intellect haalt het op de brute kracht. Het is dus niet toevallig dat ook Donatello en Verrocchio het thema hebben uitgebeeld. Merkwaardig is wel dat zij hun David voorstellen ná de overwinning, met één voet op het hoofd van Goliath, terwijl in de voorstelling van Michelangelo, David rustig het gevecht afwacht. De verklaring hiervan zou zijn dat hij op zijn plaats vóór het Palazzo Pubblico (het huidige Palazzo Vecchio) een soort van wachter moest zijn, die al wie de burgerlijke en politieke vrijheden van Firenze wilde bedreigen moest afschrikken.